

حکومه‌تا هه‌ریما کوردستانی-عیراق
وهزاره‌تا په‌روهردی
ریشه‌به‌ریا گشتی یا پرۆگرام وچا په‌مه‌نییا

خواندنا کوردی

بۆ پۆلا دووی بنه‌ره‌ت

دانانا لیژنه‌یه‌کی
ل وهزاره‌تا په‌روهردی

بژاره‌کرنا

سادق ئەحمەد عوسمان روستایی
سه‌لیم عه‌لی عومه‌ر وه‌رمیلی
محهمەد نوری عه‌بدی
ئەسعه‌د حامد محهمەد

پیداچوون

لیژنه‌یه‌ک ژریشه‌به‌ریا گشتی یا په‌روهردا پارێزگه‌ها دهوکی

سہرپہرشتی زانستی یی چاپی: سادق ئەحمەد عوسمان - سلیم علی عمر وەرمیلی
سہرپہرشتی ہونہری یی چاپی: عثمان پیرداود کواز - سعد محمد شریف صالح
دیزاین و بہرگ و ئامادہ کرنا وینہیان: عادل زرار أمين
جیبہ جیکرنا بزارہ کرنا ہونہری: عدنان أحمد خالد

پیشہ کی

ماموستائی ریزدار:

ب مہرہ ما گھورین و دانانا پروگرامی زمانی کوردی ب شیوہ زاری
کرمانجیا ژووری زمانی دایکی، چندین کومبوون دگہل ماموستایین
ہریمی و پسرور و شاره زایان ہاتنہ نہ نجامدان. ہر بو قی مہ بہستی
چندین سمینار دگہل ہمی چین و توپڑین پہیوہندی دار دتی بواری دا
ہاتنہ گریدان، ہہژی گوتنی یہ دہولین گھورین و دانانا پروگرامین
زمانی کوردیدا، ماموستا و پسرورین سہرجہم پاریزگہ ہین ہریمہ
کوردستانی پشکداربوون، لہوراجھی شانازییہ، تامازہ ب ہندی
بکہین کو ٹہف پرتووکہ بہرہمی توپڑہ کا بہرہمدارا ماموستا و
شارہ زایانہ، ل ہمی قوتابخانیت بنہرہت ل پاریزگہ ہا دھوکی و
دہقرین نازاد کری ژی دہیتہ خواندن .

ل دو ماہی ہیقیدارین ژ ماموستایین ہیژا مہ بی بہر نہ کہن
ژتیبینی و بو چوونین خو، ہر تہتہ کی ل سہر قی پرتووکی و قان
بابہتان ہہیت ب ریکا پورہردین خو ٹاگہ ہداریا مہ بکہن.
ژ بہرکو دادچاپین داہاتی دا تیبینی و دیتنا ہوہ بہینہ بہرچاف کرن.
دگہل ریزو سوپاسی یین مہ...

لیژنا

ہہ قشکا دانانی

وہرزی ٹیکہ

راهینان (۱)

قوتابیئی خوشتقی، قان قلاهیین ل خواری ب پیتته کا گونجای تهمام

بکه:

ن

بز....

ت

په....

پ

قا....

ب

که له با....

غ

ق....

ع

به....

ش

ره....

س

پا....

هـ

....رمىك

ڦ

دا....

ف

كه....

ق

به....

چ

هر....

ج

سا....

خ

شا....

ح

تيمسا....

گ

گور....

ک

مریش....

ل

با....

ل

د....

ه

ب.... راز

وو

ژ.... ر

ؤ

گ.... زک

و

که....

ا

م... ر

د

... هرزی

ی

پ... پ

ی

تاژ... تاژ

ژ

... یژی

ز

ب... ن

ر

بازا... بازار

ر

که ... که

ل

پرتہقا ... پرتہقا

م

کہلہ... کھلہ

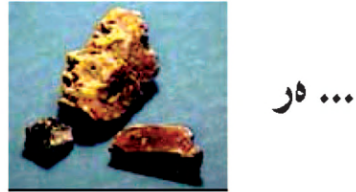
ٹ

... اف

راهینان (۲)

باش بنیره شان وینه یینل خواری، ب دهنگی ناقین وان بیژه، پاشی ب پیته کا گونجای په یقی ته مام بکه.

ک ک

نو... نو

ا ا

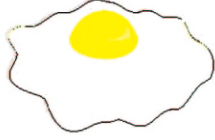
گو... گو

ل ل

مه... مه

ه ه

هه... هه

پف... پف

ح ح

پشتر... پشتر

ا ا

اا... اا

گ گ

زنه... زنه

ف ف

ده... ده

هسته... هسته

ا... ا

چ چ

رؤکه... رؤکه

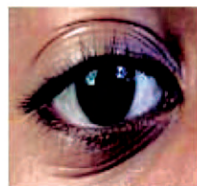

هر... هر

خ خ

به... به

اا... اا

ورما... ورما

ق ق

از ...

مرو...

ف ف

ن... ن

به ...

ش... ان

د... ر

ی ی

ریش...

پ...

ی ی

نار ...

ه ه

اری ...

ش... ر

به ... ار

ه

ع...ور

با...

ع ع

با ...

غ غ

ر...

م م

ش.....

...ه رب

...اردان

...م

شان پەيشین ل خواری بکه برکه برکه:

وه ... ره	←	وهه
زۆ...	←	زۆراب
نا...	←	نازه
نهو...	←	نهوزاد
... نه ...	←	نانهوا
با...	←	باران
... ..	←	مامه
... ..	←	گهوما

ڦان پيٽين ل خوارى ليڪبه و پهيڻان ڙي دروست بڪه:

س، ه، ر، د، ا، ر = (سهردار)

ڪ، و، ر، د، س، ت، ا، ن = ()

ٺ، ا، ل، ا = ()

ج، گ، ه، ر، خ، و، ي، ن = ()

س، ر، و، د = ()

ق، و، ت، ا، ب، ي = ()

د، ا، و، ه، ت = ()

م، و، س، ي، ق، ا = ()

ز، ڦ، س، ت، ا، ن = ()

ق، و، ت، ا، ب، خ، ا، ن، ه = ()

م، ا، م، و، س، ت، ا = ()

ڦان پیت و برگین ل خواری لیکبده و په یقان ژی دروست بکه:

دا... ده = (داده)

() = کا... که

() = خا... څه

() = پوو... ری

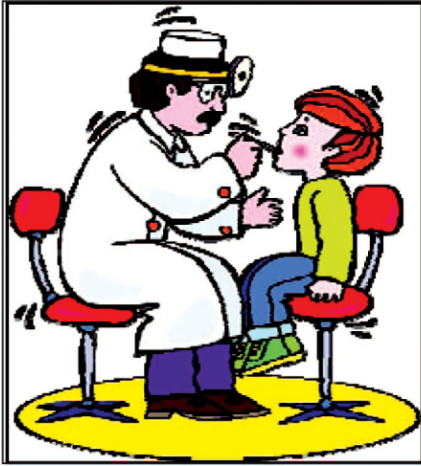
() = ټا... را... م

() = خ، و، ا، ن، د، ن

() = پ، ه، ر، د، ا، خ

() = ب، ه، ی، ا، ن، ی

نُه مَرُوقَه كار دكهن

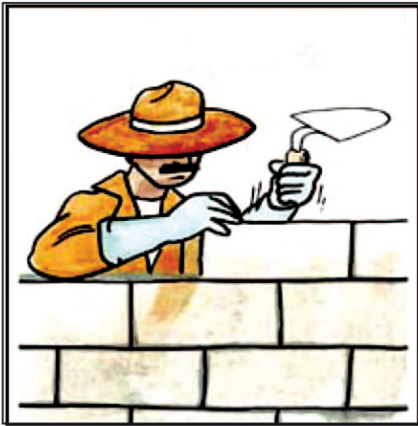
نوژدار

نه خوشی چاره سهر دكته.

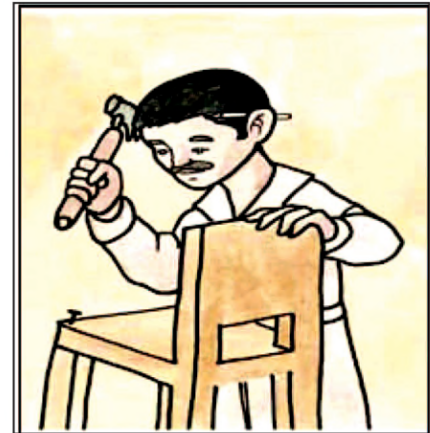
ماموستا

قوتابی فیّر دكته.

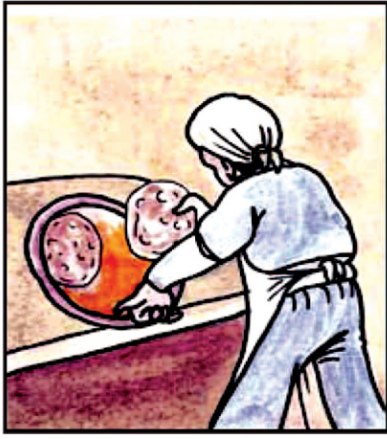
نژیار

دیواری دنژنیت.

دارتاش

کورسیی چیدكته.

نانپيژ
ناني دپيژيت.

جووتيار
زهښي دكيښت.

ټاسنگهر
په نجهري چيدكوت.

گوشترفروش
گوشتي د فروشيت.

راهینان

خویندکارین خوشتقی، فان رستهیین ل خواری ته مام بکه:

۱. نانی دیپژیت.
۲. په نجهری چید که ت.
۳. گوشتی دفرۆشیت.
۴. جووتیار دکیلیت.
۵. کورسیی چید که ت.
۶. نوژدار چاره سهر دکه ت.

چالاکى (۱)

قوتابییی خوشتقی، ئەف مروقیین ل خواری چ کار دکه ن. پاشی فان
فالاهیین ل خواری ب وان ناڤین دناڤ لاکیشاندا ته مام بکه.

شوفیر، سهر تراش، بویاغچی، دوکاندار

۱. ئازاد دیواری بویاغ دکه ت.

ئازاد یه.

۲. کاوه ترۆمیپیلی دهاژۆت.

کاوه ۵.

۳. نهوزاد ل دوکانی تستان دفرۆشیت.

نهوزاد ه.

۴. کارزان مقهس و شهی ب کاردئینیت.

کارزان ه

چالاکى (۳)

قوتابیئی خوشتقی قی ریژا ل خواری سی جاران دناف دهفتهرا

خودا بنقیسه.

(زارۆك پاشهروژا وهلاتی خوئی)

<u>په یف</u>	<u>واتا</u>
فیردکەت	: هیدکەت
نوژدار	: پزیشک
نه خوش	: نهساخ
نژیار	: هوستا
نانپیژ	: نانهوا
زارۆك	: مندال
خوشتقی	: خوشهویست

زارۆكى ژير

ئەز زارۆكەكى ژيرم. خويندكارەكى پاكژو زيرەكم، سپيدەيان زوو
ژخەورادبم. رۆژ باشيى ل ئەندامين خيزانا خو دکەم. ب ئاقى و سابوونى
دەست و دەق و چاقين خو دشۆم. هيدى تيشتى دخۆم، پاشى جلكيت خو
دى كەمە بەرخو و دى جاننا خو هەلگرم و دى بو قوتابخانى
چم، دى بيدەنگ روونم و دى گوهداريا مامۆستاي كەم.

راهینان (۱)

قوتابیئی خوشتقی، بهرسقا فان پرسیارین ل خواری بده:

۱. زاروکی ژیر کهنگی ژخه و رادیت؟

۲. چهوا تیشتی بخوین؟

۳. دناق پولیدا چ بکهین؟

راهینان (۲)

قوتابیئی خوشتقی، فان قلاهیین ل خواری ب په یقه کا گونجای پرپکه:

۱. سپیدهیان زوو رادیم.

۲. ب دهست و دهق و چاقین خو دشوم.

۳. گوهدارییا دکهم.

چالاکى (۱)

پرسیار: ماموستا دپرسیت:

- تۆ چهوا ل قوتابخانی روژباشیی ل ماموستا و هه قالین خو دکهی؟

- ههر قوتابییهك ژ ههوه بهحسی دهمی بینقدانی دناقبهرا خو

وهه قالین خودا بکهت، نهو چ دکهت؟

واتای په‌یشان

<u>په‌یښ</u>	<u>واتا</u>
سپیده‌یان	: به‌یانیان
رادجم	: هه‌لده‌ستم
دی‌چم	: ده‌روم
هیدی	: هیمنی
پاشی	: دوایی

مۆسقا

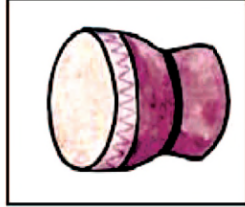
مۆسقا ئەو دەنگ و ئاوازىن خۆشنى ل گەل ستران و داوھت و دىلان و
گۆقەند و شاھىيى. ئەوا ژ ئامىرىن مۆسقاىي دەردكە قىت. خۆشى و شادىي
دئىخىتە دلى مروفى، مروف پى دڭخوش و شاد دىت .

ئامىرىن مۆسقاىي ئەقەنە

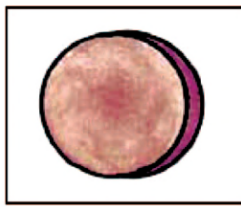
دھۆل

تمبلك

دەف

۱- پىستەيى

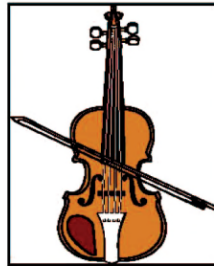
گىتار

عوود

كەمانچە

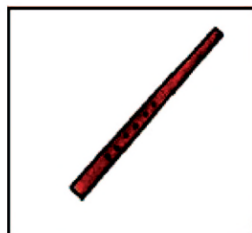

۲- ژىدار:-

دودك

بلويل

زۆرنا

۳- پفدار:-

راهینان

قوتابیین خوشتقی، بهرسقا فان پرسیارین ل خواری بده:

۱. دهف و تمبلکی ب چ لیدهن؟

۲. بلویل ب چ لیدهن؟

چالاکى (۱)

خویندکارین خوشتقی، ب ئیک ژفان په یقین دناک لاکیشاندا فان

فالاهیین ل خواری پی پر بکه:

۱. لگهل سترانان لیدهن.

۲. ئامیره کی ژیداره.

۳. مؤسیقا دئیخیتهد دلئ مروقیدا.

۴. ئامیره کی پفداره.

گیتار، بلویل، مؤسیقا، کهمانچه

چالاکى (۲)

قوتابیین خوشتقی، ب دهنگی زارقه کرنا ئامیرین ناچین وان ل خواری

دیارگری بکه:

دهف، زورنا، بلویل، کهمانچه

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
مۆسیقا	:	میوزیک
ستران	:	گۆرانی
گۆڤه‌ند	:	هه‌لپه‌رکی
شه‌هیانه	:	زه‌ماوه‌ند
بتنی	:	به‌ته‌نیا
بلویل	:	شمشال
پیسته‌یی	:	که‌قل

زانين

(سه عدولآ ياسين)

خاندن بۆمه مفايه
مامۆستا وهك چرايه
ئهف گۆتنا كوردايه
ژبابو باپيرا مايه
قوتابيمه زۆر چاكم
خودان رهوشتي پاكم
زۆر بههيزو چالاكم
خودان وهلاتو خاكم
نابمه كورپي كولاني
دي چمه قوتابخاني
ئاڤاكه م كوردستاني

راهینان (۱)

قان قالاھیین ل خواری پر بکه:

۱. خاندن بومه
۲. ماموستا وهك
۳. ئەف گوتنا یه.
۴. ژبابو باپیرا یه.
۵. زور چاکم.
۶. رهوشتی پاکم.
۷. بههیزو چالاکم.
۸. خودان وهلاتو
۹. دی چمه
۱۰. ئاڤاکه م

راهینان (۲)

قوتاییی خوشتقی، قی ریزا ل خواری هاتیه نقیسین سی جاران
ددهفته را خودا بنقیسه.

((زانین رووناھییه و نه زانین تا ریاتییه))

<u>په یف</u>	<u>واتا</u>
مفا	: قازانج ، سوود
چرا	: مؤم، شه مال
پاك	: خاوين، بژوين
هيز	: شيان
خاك	: ئهرد
دى چمه	: ده پوم

ئەز زارۆكە كۆ كوردەم، ل كوردستانی دژیم. ئالایی من جوان و
 قەشەنگە، ژ چواررەنگان پیکهاتییه (سور، سپی، کەسک، زەر) رەنگی
 سور خوینا شەهیدانە، سپی ئاشتییه، کەسک خێرو بەرەکەتە، زەر
 تیشکا رۆژییه، ئالایی کوردستانی بلندو جوانە . ئەز دی خوینم ،
 دا د پاشەرۆژیدا . بشیم خزمەتا گەلو وەلاتی خو بکەم. هەریی بلندیت
 ئالایی وەلاتی من بژیت کوردستان.

راهینان (۱)

خویندکاری خوشتقی، بهرسقا فان پرسیارین ل خواری بده.

۱. تۆل کیشه دژی؟

۲. ئالایی کوردستانی چند رهنگه؟

۳. بوچی ته دقیت بخوینی؟

راهینان (۲)

قوتایی خوشتقی، فان قالاھیین ل خواری ب په یقین گونجای پر بکه:

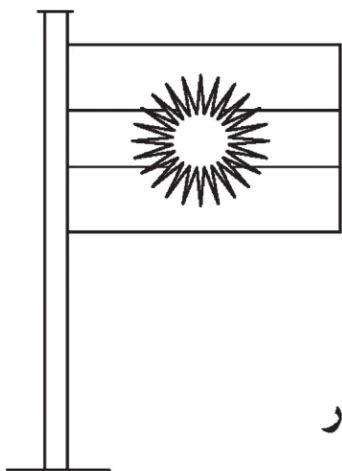
۱. ئەز زارۆکه کی کوردم ل دژیم.

۲. ئالایی من ژچارهنگان پیکهاتییه.

سوور، کەسک،

بلندیت ، بژی

۳. ئالایی کوردستانی جوانه .

چالاکى (۱)

قوتاييى خوشتقى ،

ئەقە ئالايى كوردستانىيە .

ئەف ئالايە چوار رەنگە .

۱ . سوور ۲ . سپى ۳ . كەسك ۴ . زەر

نۆكە تۆ ئالايى كوردستانى رەنگ بکە .

چالاکى (۲)

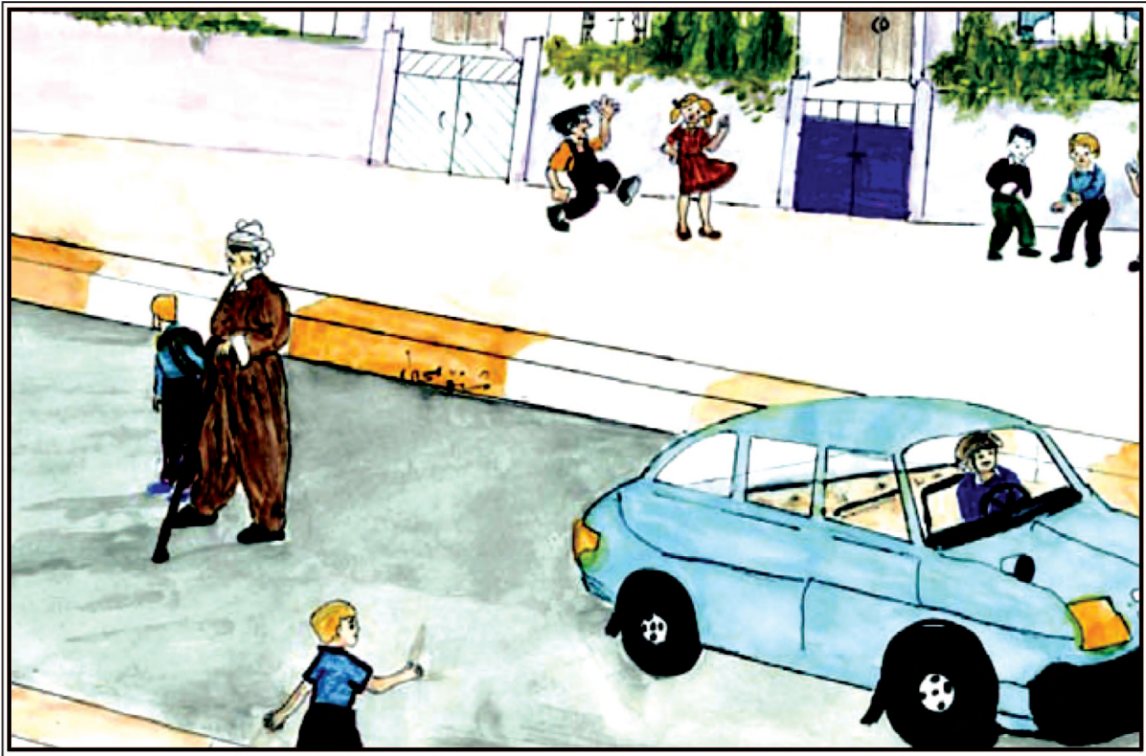
ئەز دى خوينم تاكو دپاشەرۆژیدا بشيم خزمە تا گەلو وەلاتى خو

بکەم .

ئەقى ريزا لسەرى سى جاران ددەفتە را خودا بنقىسە .

<u>پەيف</u>	<u>واتا</u>
کور يان کچ	: رۆلە
جوانە ، سپەهى يە	: قەشەنگ
كەسك	: سەوز
پاشە رۆژ	: دوا رۆژ
بشيم	: بتوانم
وہلات	: نيشتمان

زه لّامه كى كوره

سپیده بوو، شیرکو بو قوتابخانی دچوو، زه لّامه كى كوره دیت، كهس نه بوو دهستی وی بگریت و ل جادی دهرباز بکهت، شیرکوئی دلوقان دهستی وی گرت و ژ جادی دهرباز کر. زه لّامی كوره ژى سوپاسییا وی کر چونکی هاریکاریا وی کر.

راهینان

خویندکارین خوشتقی فان قالا هیین ل خواری ب په یقه کا گونجای پر بکه:

۱. شیرکوؤ بو دچوو.
۲. شیرکوؤ زه لامه کی دیت.
۳. شیرکوؤ زه لامی کوره ل دهربازکر.
۴. زه لامی کوره ژی شیرکوؤ کر.

چالاکى (۱)

- ئه ری زه لامی کوره دکاریت بخوینیت؟ قوتایی خوشتقی، قی پرسپاری ژ ماموستایی خو بکه.
- هه ر قوتاییه کی هاریکاریا که سه کی کیم ئه ندام کریت بومه فه گیریت.

چالاکى (۲)

- هاریکاری شهنگهستی سه رکه قتییه.
- قوتایی خوشتقی سی جارن د دهفته را خودا بنقیسه.

چالاکى (۳)

کۆره ← نه کۆره

قوتاييى خوشتقى ، قان په يقين ل خواري وه کى نمونا لسهرى ليکە:

رەوا ←
ديار ←
ريک ←
په سند ←
خوش ←

<u>په يىف</u>	:	<u>واتا</u>
سپيده	:	به يانى
کۆره	:	نايينا
هارىکر	:	يارمه تيدا
دشين	:	ده توانن ، دکارن
شه نگهسته	:	بناغه ، بنچينه
قه گيره	:	بيژه
قالاهى	:	بو شايى

دروشمیّ مه

زانست بوّ مه مفایه

هه‌ر ب قه‌درو بهایه

رونه‌هیا ری‌کایه

ئاینده‌یا گه‌لایه

زانست دروشمیّ مه‌یه

بنیات و شه‌نگسته‌یه

خه‌تیره ل شه‌قا تاری

رووند که‌ت هه‌می واری

ب زانین و زانستیّ

دیّ رامالین سستیّ

ب شیوه‌یه کیّ ژیهاتی

دیّ ئا‌قا که‌ین وه‌لاتی

(هه‌ژمه‌ت عبدا‌لخالق)

راهینان

شان فالاهیین ل خواری پر بکه:

۱. روناھییه و تارییه.

۲. دروشمی مه یه.

چالاکى (۱)

کاره کی باشه ته گهر ماموستا به حسی هندهك زانایین جیهانی وه کی
(ئه دیسونی، کو کاره ب چیکرییه) وهوستایین کورد وه کی (وهستا ره جه ب
کو توپ چیکرییه) بو ریقه بهرو ماموستایین قوتابخانا خوژی و بو
قوتابییان بکه ت.

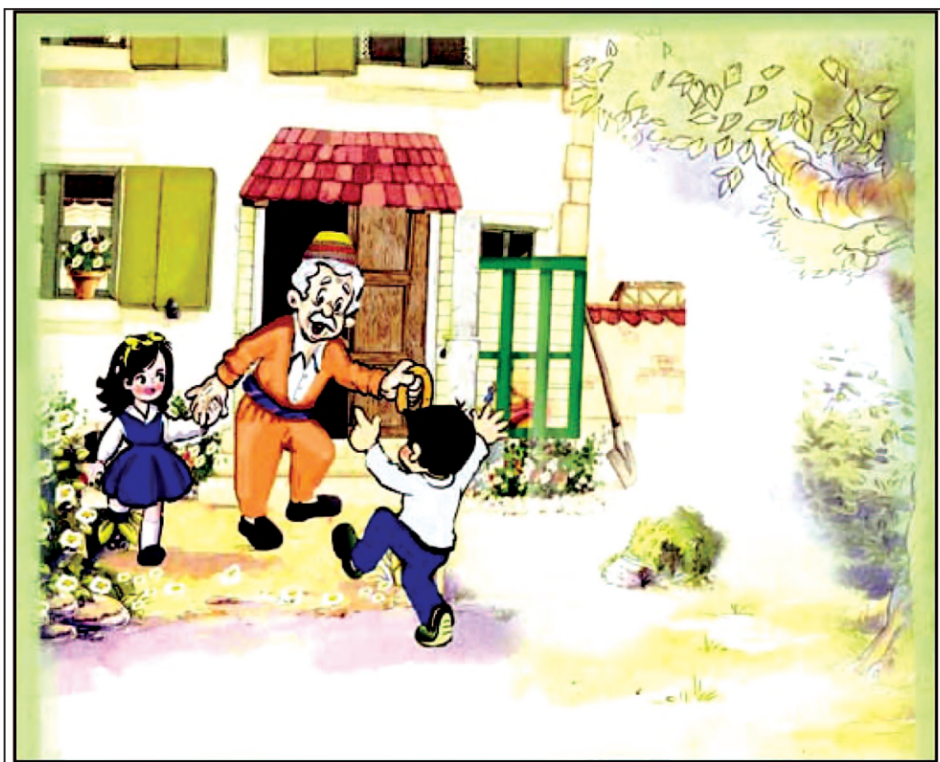
چالاکى (۲)

زانست بومه مفایه، هه رب قه درو بهایه.

قی ریزا لسه ری دوو جاران د دهفته را خودا بنقیسه .

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
مه	:	ئیمه
مفا	:	قازانج، سوود
ب	:	به
بها	:	نرخ
رووناھی	:	رووناکی
ریک	:	ریگا
بنیات	:	بناغه
شه نگسته	:	بنچینه
خه تیره	:	مه شخه ل
ل	:	له
شه ف	:	شه و
تاری	:	تاریک
هه می	:	هه موو
وار	:	وه لات، نیشتمان، شوین
رامالین	:	رامالین، لابردن
ژیها ت	:	لیها توو
ئا فاکرن	:	ئا وه دان کرن.

ره‌فتارین سهره‌دانی

سهره‌دان ره‌وشته‌کی جوانه ، مروف پی خوشتقی دبیت.

ماموستای ژ قوتاییان پرسى: شیوازین سهره‌دانی چنه؟

قوتاییه‌ک: ئاگه‌داریا وان که‌سان بکه‌ین کو ئه‌م سهره‌دانا وان دکه‌ین.

قوتاییه‌کی دی: ده‌می سهره‌دانی دیار بکه‌ین.

قوتاییه‌کی دی: خو ریکوپیک بکه‌ین.

قوتاییه‌کی دی: ل ده‌رگه‌هی مالا وان بده‌ین و سلاقی ل وان بکه‌ین و

داخوازا ساخله‌می بو وان بخوازین.

قوتاییه‌کی دی: دقیت گه‌له‌ک نه ئاخقین و ده‌می سهره‌دانی دریز نه که‌ین، دا

ژمه دلگران نه‌بن.

راهینان

خویندکاریِ خوشتقی، قان قلاهیین ل خواری ب په یقه کا گونجای پر بکه:

۱. سهره دان رهوشته کی
۲. شیوازیین سهره دانی چنه؟
۳. بهری بچینه ژوورقه پیدقییه ل ده رگه هی بدهین.
۴. پیدقییه گه له ک ئاخقین.
۵. پیدقییه ده می سهره دانی

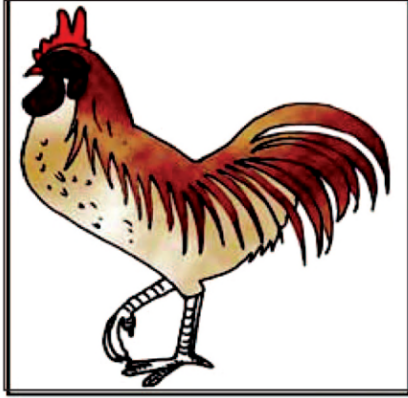
چالاکي (۱)

ماموستایی بهریز:

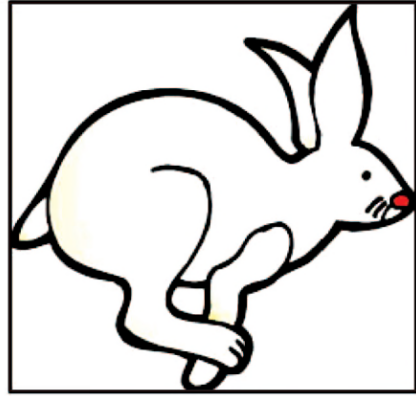
دناڤ پولیدا چیرۆکه کی ب قوتابییان چیکه، نیشاوان بده کا دی چه وان
چینه سهره دانا مالآ هه قسویی خو، چهوا دی سلاقی ل وان کهین و پرسیارا
ساخله مییا وان کهین.

چالاکى (۲)

قوتاييى خوشتقى، بهرى خو بدە قان ويىنە يىن ل خواري و ناقي وان لىن
ويىنە ياندا بنقيسه:

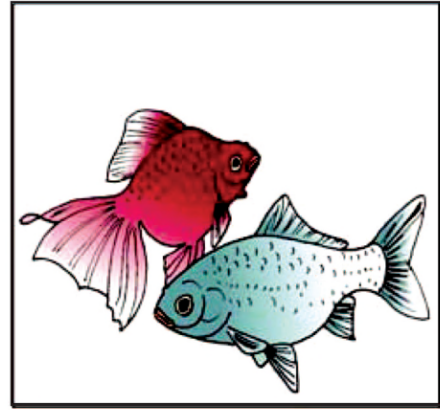
.....

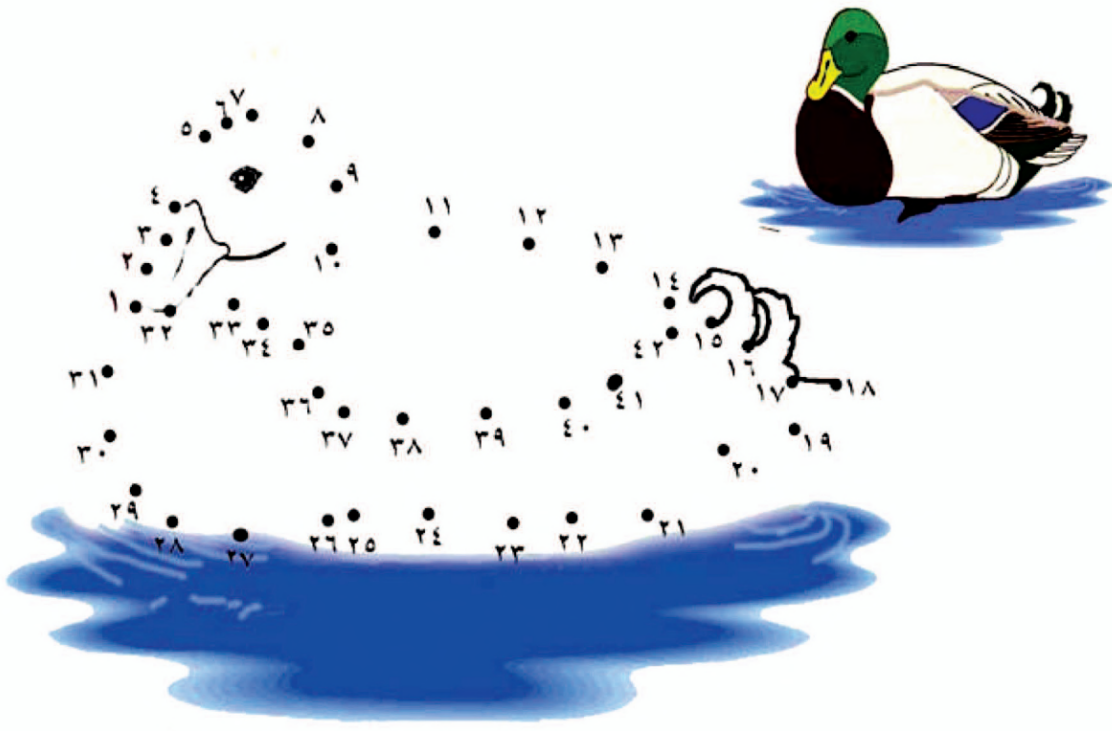
.....

.....

.....

<u>په یف</u>	<u>واتا</u>
خوشتقی	: خوشه ویست
ژ	: له
چنه؟	: چین؟
وان	: تھوان
دهرگه هـ	: دهرگا
مالاوان	: ماله که بیان
سلاڤ کرن	: سلاو کردن
ساخله میی	: تهن دروستی
نه ئاخقین	: قسه نه که یین
دا	: تاکو
ژمه	: له ئیمه
پیدقییه	: پیویسته
هه قسوی	: دراوسی
رهفتار	: رهوشت

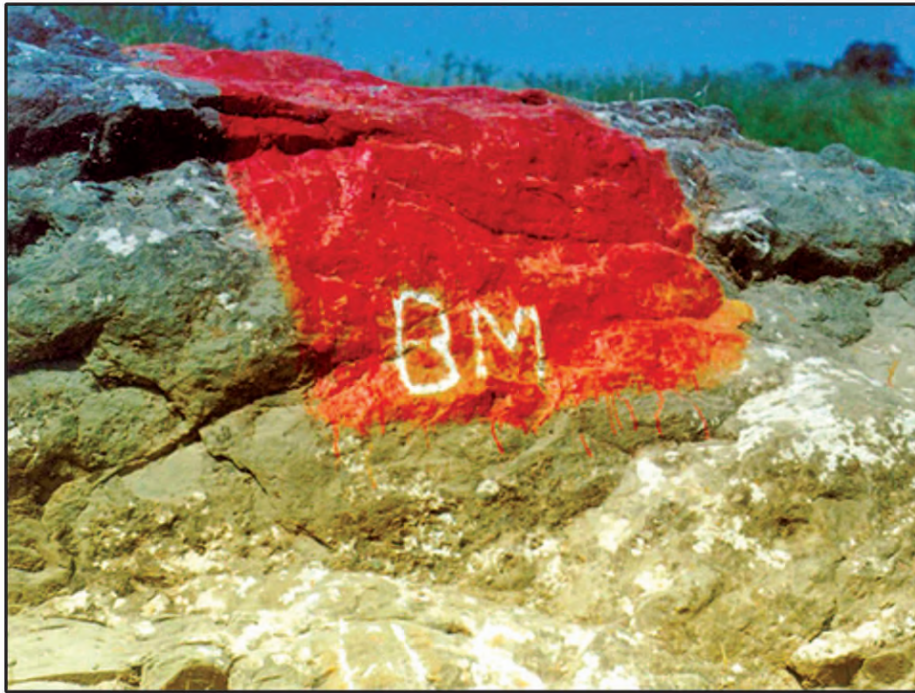
نیژیکی مینا نه به، دهستکاری نه که
چ تشتا تیوهر نه که، چنکو کوژه که

تهقه مهنی مهتر سیدارن
نیژیکی وان نه به
بزاقا دهستکار بکرنا وان نه که

**ئەف ھېمايىن سەرى نیشانىن ھەبوونا مین و
تەقەمەنیانە، نیزیکی وان بکە**

چ جارا نیژیکی قان دهقهرین مهترسیدار نه به

وهڙي ڊووي

فهرهادی نه گوهدار

فهرهاده خه لکی گونده کی نیژیک باژییری زاخوبوو، وهرزی بهاری بوو، گه لهك حهز دکر ل دهشت و دهران بگه ریت، ئی چه ند جاران دایکاوئی ئاگه هدار کر بوو، کو ئه ف دهوروبه ره پرن ژمینین سه رده می رژی می. فهرهادی نه گوه دار بوو. ب ئاخفتنا دایکا خو نه دکر. روژه کی چوو وان دهشت و چولان، بی ترس بو خو دگه رییا. ژنشکه کی شه مینه ک ل نیژیکی وی په قی و پییه کی وی ژیشه کر ژوی روژی و هره که ریین فهرهادی ژمین و ته قه مهنیان شه دبن، زانی کو ههر که سی ب ئاخفتنا دایک و بابو ماموستایی خو نه که ت دی تووشی دهرده سه ریی و مالویرانیی بیت.

راهینان

- خویندکاری خوشتقی، فان قالاھیین ل خواری ب په یقه کا گونجای پر بکه.
۱. فہرہاد خہ لکی گوندہ کی نیژیکی باژییری بوو.
 ۲. فہرہادی گہ لہک حہز دکر ل بگہریت.
 ۳. فہرہادی ب ئاخافتنا نہ دکر.
 ۴. ژنشکہ کیقہ نیژیکی وی پھقی.

چالاکي (۱)

قوتایی خوشتقی:

دہقہرین مین لی ہین ب فان نیشانان دہینہ نیاسین:

کھلہ کا بہران

سیگوشہ یا سوور

چوارگوشہ یا سوور

تیلین ب ستري

پرسیار

۱. ئەگەر تە مینەك دیت دىّ چ كەى؟
۲. دىّ ياريان ب مین و تەقەمەنیا كەى؟
۳. نیشانين جەى مین لىّ هەين چنە؟
۴. بوچى گەلەك دەقەرین وەلاتىّ مە پرن ژ مینان؟

<u>پەيف</u>	<u>واتا</u>
نە گوهدار	: لاسار
ژنشكە كىقە	: لە ناكاو
پەقى	: تە قىيەوہ
دەردەسەرى	: نە هامەتى
تيلين ب سترى	: تەلى دركاوى

گوند

گوند وه کی باژیرو باژیروکان نینه. خانی و ئاکنجیین وی دکیمن.
جاده و گهرماق و نه خوشخانین مهزن لی نینن.
خه لک پهزی و تهرشی و بالندان خودان دکهن، رهزو باغین فیقی هه نه.
گه نمی و جه هی و نيسك و نوکان دچینن. ژيانا گوندی گه له ک ساناهی و
خوشه. خه لکی گوندان، کاروبارین خو ب زیاره و هاریکاری
ئه نجامددهن. پیدقییه بزاقی بکه یین گوندین کوردستانی ئاقه دانتر و
خوشر لی بکه یین.

راهینان

قوتاییی خوشتقی، قان په یشان بخوینه، پاشی دناف دهفته را خوډا
بنقیسه.

(باژیرک، نيسك، ساناهی، ئاقه دان، هاریکاری، په زو تهرشی)

چالاکي (۱)

۱. گوندو باژیر ب چ ژیک جودا دکهی ؟
۲. ئه قین ل خواری دکیزکاندا هه یه و دکیزکانداینه ؟
(جادین مه زن، نه خوشخانین مه زن، گهرماق، په زو تهرش، ره زو باغ،
چاندنا گه نمی و جه هی).

چالاکي (۲)

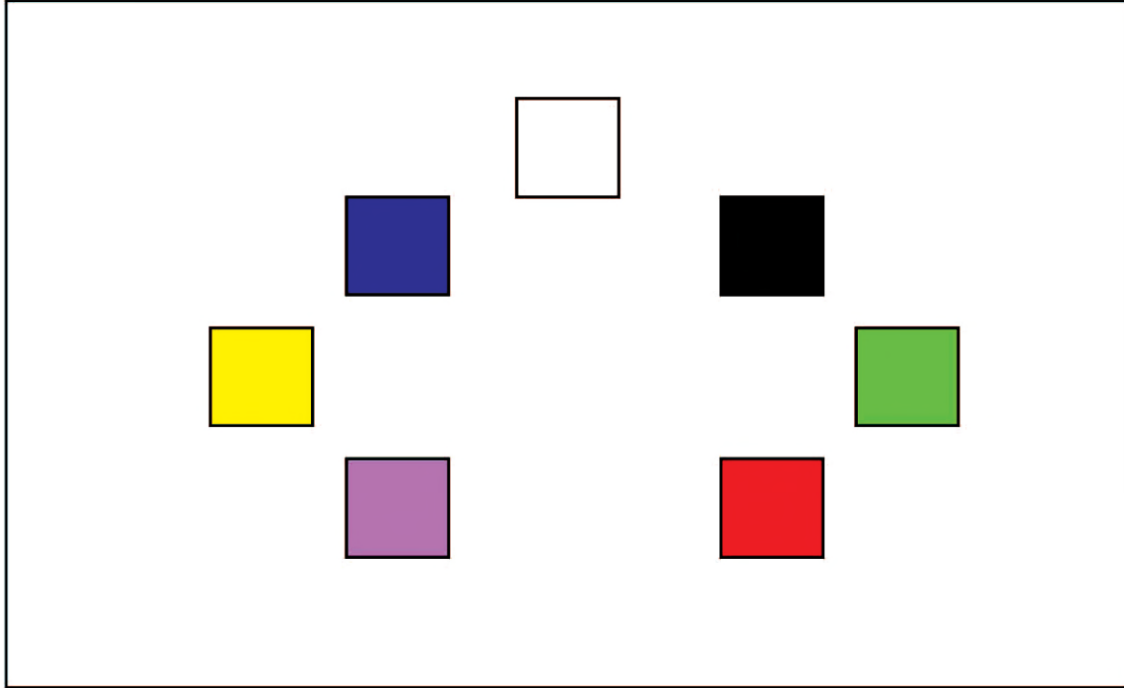
- قوتاییی خوشتقی، قان قالا هیین ل خواری ب په یقه کا گونجای پر بکه :
۱. خه لکی گوندی دچینن.
 ۲. گوند خانی و ئاکنجیین وی
 ۳. خه لکی گوندان کاروبارین خو ب ئه نجام ددهن.
 ۴. خه لکی گوندان په زی و تهرشی و بالندان دکهن.

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
بازیرک	:	شاروچکه
ټاکنجی	:	دانیشتوان
جاده	:	شه قام
گه رماښ	:	گه رماو
هاریکاری	:	هاوکاری ، یارمه تیدان
فیقی	:	میوه
بالنده	:	په لوه وهر
په زوتهرش	:	مهرو مالات
ټاځه دانکرن	:	ټاوه دانکرن
زیاره	:	ههروهز

رەنگ

خويندكارى خوشتقى، ئەقېن ل خوارى رەنگن، رەنگېن جوانن:

سپى، رەش، شىن، كەسك، زەر، سوور، موور

ئەگەر ھەر ئىك زۇقان رەنگان تىكەلى رەنگە كى دى بکەين.

رەنگە كى نوى ددەت. بۆرەنگ كرنا دېمەن و نىگاران چ دەمان مەحتل

ناين.

چالاکى (۱)

قان لاکيشان ب وان رهنگين لبندا هاتييه نقيسين رهنگ بکه :

کهسک

زهر

شين

سوور

چالاکى (۲)

ئه قين ل خواری ژ چ رهنگان پیکهاتينه ؟

د دهفته را خودا بنقيسه :

۲. نيشانين هاتنو چوونى)

۱. ئالايى كوردستانى

چالاکى (۳)

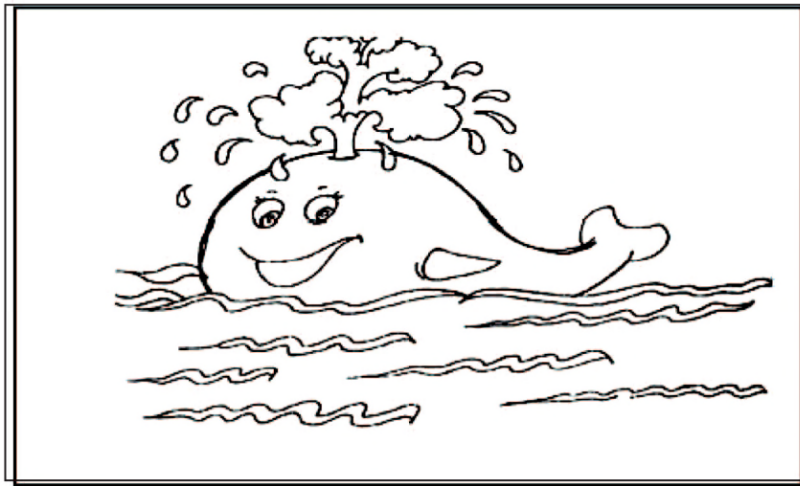
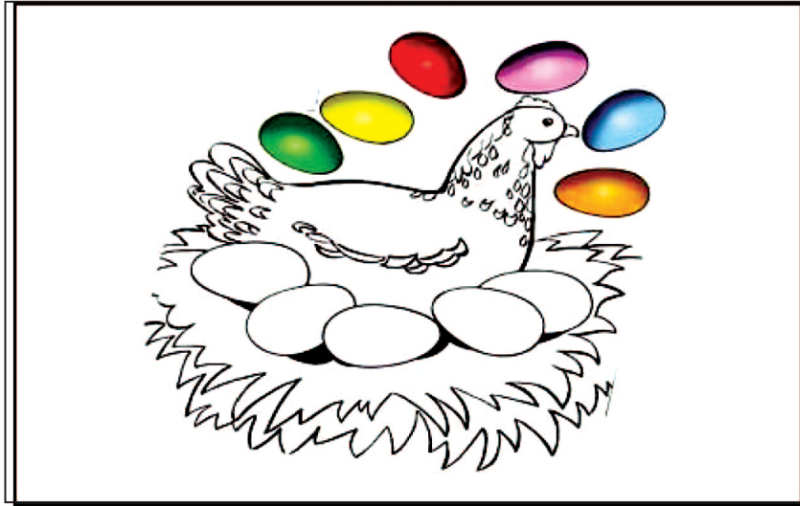
رهنگين قان ناغان ديار بکه ؟

پرته قال، خيار، شوتى، گوندور، ماست، باجان، که ره فس،

ئاسمان.

چالاکى (۴)

قان وينه بين ل خوارى رهنگ بکه :

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
کهسک	:	سهوز
موور	:	بنه فشی
خیار	:	تاروو
باجان رهش	:	باینجان
گوندور	:	کالهک
شوتی	:	شقتی ، زه بهش

كەسكو سۆر

رۆژە كا هەتاڤه
ئەورى كر بزاقه
هات هنداقى وارى
خوناقهك ژى بارى
هەتاڤى لى دابوو
كڤانهك پەيدا بوو
كڤان كەسكو سۆره
ديار بوو ژ دووره
جوانه حەفت رەنگه
كەڤالى قەشەنگه

(محەمەد ئەمىن دۆسكى)

راہینان

۱. روژہ کا چہ وایہ؟

۲. کیّ کر بزاقہ؟

۳. چ ژ تہوری باری؟

۴. قان قالاہییان پر بکہ:

۱- کقان و سورہ.

۲- جوانہ رہنگہ.

۳- کہ قالیّ

۵. قان پەیشان بنقیسہ:

جوان، خوناڤ، ہنداڤ، قہشہنگ

<u>پہ یف</u>		<u>واتا</u>
قہشہنگ	:	جوان
وار	:	وہلات

هه می کار دکهن

مه موی جووته کی گاو چیل و وهردهک و مریشک و دیکلان هه بوو.
 دیکل سپیدی زوو دچوو سهربانی، ب دهنگه کی بلند بانگ
 ددا: قیق ققی قی.
 ژخه و رابن زوو ب زوو.
 وهرده کی دگوت:
 غاک... غاک... غاک... دابچینه ناڤ ئاڤا پاک.
 مریشکی دگوت:
 کار... کار... کار... هیکا دی کهین وه کی پار
 چیچه لوکی دگوت: چیک... چیک... چیک.
 گای دگوت: جووت.. جووت.. جووت.. دابچینه ناڤ زه قی بی بو جووت.
 چیلی دگوت: بدوشه... بدوشه... بدوشه، کابانی توژی وهره بدوشه.

راهینان

قوتابیین خوشتقی ئەقین ل خواری چ دییژن:

۱. دیکل
۲. وەردەك
۳. مریشك
۴. چیچەلۆك
۵. چیل
۶. گا

<u>پەیف</u>	<u>واتا</u>
سپیدە	: بەیانی
چیل	: مانگا
وەردەك	: مراوی
دیکل	: كەلەباب
بلند	: بەرز
ژخەورابن	: لەخەو هەستن

بۆ كېڧه دچى؟

- ئەگەر نەخۆش بووى، دى كېڧه چى؟

+ دى چمە نەخۆشخانى.

- دى ژ كېڧه دەرمانان كرى؟

+ ژ دەرمانخانى.

- ئەگەر تەڧيا فيرى خواندنى بىى، دى كېڧه چى؟

+ دى چمە قوتابخانى.

- تہ گہر تہ قیا کتیبان بکری، دی کیتھ چی ؟

+ دی چمہ کتیبخانی.

- تہ گہر تہ قیا مہ لہ قانیان بکہی، دی کیتھ چی ؟

+ دی چمہ مہ لہ قانگہی.

- تہ گہر تہ قیا ب فرۆکی وەغەری بکہی، ل کیتھ دی سواری فرۆکی

بی؟

+ ل فرۆکەخانی.

- ئەگەر تەڧيا سەرى خۇ بتراشى، دى كىڧه چى؟

+ دى چمە سەرتراشخانى.

چالاکى (۱)

چاى + خانه = چاىخانه

پەيمان + گەھ = پەيمانگەھ

خويندكارى خوشتقى، توژى قان پەيقىن ل خوارى تەمام بکە :

ميهقان + خانه =

گرتى + خانه =

سەيران + گەھ =

خوارن + گەھ =

بەنزىن + خانه =

فرۆكە + خانه =

چالاکى (۲)

مامۆستايى بهرپر:

بابه تى خو ب شيوى زارقه كرنى دناڤ پولىدا ژلايى چه ند
قوتاييه كانقه نه نجام بده.

چالاکى (۳)

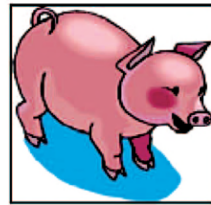
قوتاييى خوشتقى، بنيره فان وينه يان و ناڤين وان ل خواري بنقيسه،
پاشى ب پيتين ناڤين وان لاکيشين خواري پر بکه:

۲

۲

۱

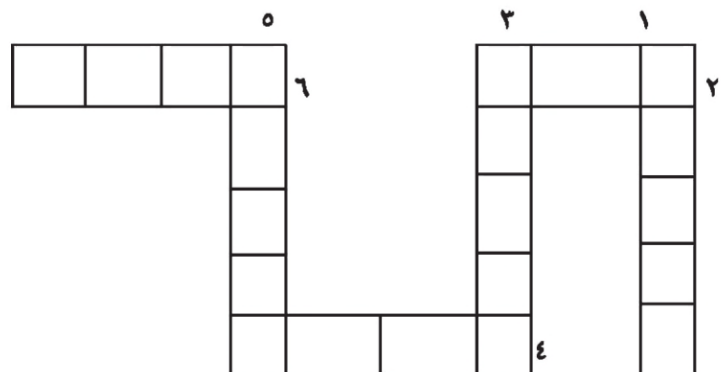
۶

۵

۴

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
نه ساخ	:	نه خوش
ته قیا	:	ویستت
هیبوون	:	فیربوون
دی کیشه چی؟	:	روو له کوی ده که یت؟
بو کیشه؟	:	بو کوی؟
مه له فانی	:	مه له وانی
بنقیسه	:	بنوسه

دۆستى ياسايىمە

پاكرتم وهك گولا گهش
زارپوكه كى هشييارم
ههست و هزرو رووناكم
كوردم كورپى كوردانم

ب جلو بهرگو و ب لهش
بو ماموستاي گوهدارم
ئهز دل و دهروون پاكم
دوستى ياساو هوزانم

راهینان

شان قالاهیا پر بکه :

ب جل و بهرگو

پاکژم وهك گولا

بو ماموستای

زاروکه کی

ئهز دل و دهروون

ههست و هزر

دوستی یاساو

کورد م کوری

<u>په یف</u>	<u>واتا</u>
پاکژ	: خاوین، بژوین
دوست	: هه قال - هوری

لہش ساخی

ماموستا ژ خویندکاران پرسی :

تہوین ہاریکاریا لہش ساخیامہ دکہن چنہ؟

- ئیکی ژ قوتابییان گوت:

* ہہتاف.

- ئیکی دی گوت:

* ہہوایی پاقثرو بژوین.

- قوتابیہ کی دی گوت:

* ئاف

ماموستای گوت:

- ئەقە ھەمى دراستن، بەلى گەلەك تىتىن دى ژى ھەنە ۋەكى :
- ددان شووشتن و پاقتى و بژوئىنى... زوو نقتىن... و زوو ژ خەو رابوونو، خو پاراستن ژ نەساخىيان، ئەقە ژى گەلەك پىدقېنە.

پرسىيار

۱. مامۆستاي چ پرسىيار ژ قوتايىيان كر؟
۲. ھەر ئىك ژ قوتايىيان چ بەرسف دا؟
۳. مامۆستاي چ تىتىن دى بۆلەش ساخىي ب باش زانى ؟

راهینان

۱. وانا خو بھووری بخوونہ، قالا ہیین ل خواری ب پھیئین گونجای پر بکہ:
- ئەوین هاریکاریا لەش ساخیا مە دکن ددان
،..... نھستن، زوو ژ..... ،..... خو پاراستن
ژ.....

۲. ژ قی وانا مە خواندی چ فیڕ بووی؟

چالاکى

((خو پاراستن باشتره ژ چاره سەرکرنی))
قوتایییی خوشتقی: ئەف رستا لسەری
چوار جارن دناف دەفتەرا خوڤا بنقیسە.

دابه شکرنا ده می

نارین و سه فین دوو خویندکارین زیره کن. ده می خو دابه شکرینه.
سپیده یان دچنه خواندنگه هی. نیقرویان پشتی فراقینی دخون، هاری
دایک و بایین خو دکارو بارین مالیدا دکهن. ئیقاران وانه یین خو یین روژا
پاشتر به رهه ف دکهن، ب شهقی ژی ئه رکین خو به رهه ف دکهن و خوینن
زوو دنقن و زوو رادبن. نارین و سه فین خوشتقینه لنگ دایک و بایین خو،
لهوا بیدلیا وان ناکهن.

راهینان

خویندکاری خوشتقی، قان قالا هییان پربکه:

۱. نارین و سه فینی دابه شکرینه.

۲. سپیده یان دچنه

۳. ئه رکین خو دخوینن.

۴. دنقن و رادبن.

چالاکى (۱)

قوتایی خوشتقی، قی ددفته را خودا بنقیسه:

- ده م وه کی زیرییه نابیت ژ دهست بدهی.

ئه ز حه ز دکه م هه ر قوتاییه ک ژه وه پشتی ژ قوتابخانی دچیته مال،
لسه ر ده می خو باخقیت.

چالاکى (۲)

شه و : شه ف

قوتایی خوشتقی، توژی قان په یقین ل خواری وه کی په یقا سه ری بنقیسه.

چاو:

لیو:

سیو:

ناو:

میوان:

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
دهمی خو	:	کاتی خوت.
دابه شکرینه	:	دابه شیان کردووه
سپیده یا	:	به یانیان
نیقرویان	:	نیوه رویمان
فراقینی	:	نانی نیقرو : نانی نیوه رو
ئیقاران	:	ئیواران
به رهه ف دکهن	:	تاماده دکهن
خوشتقییه	:	خوشه ویسته

بووڪا من

راست و چہ پ ژيرو ژور
بووڪا منا كهزي شور
دي كهزييت وي قههينم
وه كي بووڪا خهملينم
كراسه كي كهمه بهر
كراسه كي سورو زهر
ب روژي بهمه ياريكا
دگهل مهزنو بچووكا

موٽه يهد تهيب

ل سالا ۱۹۵۷ ي ل دهوڪي بوويه

راہینان

ٲان ٲالاهیینان ٲربکہ:

۱. بووکا منا کہزی
۲. دی کہزیٲ ویّ
۳. کراسہ کی کہمہ
۴. ب روژیّ دیّ بہمہ
۵. دگہل مہزنو

خیزانه کا به خته وەر

شیرین و فەرهاد ژن و میړبوون، ئیکو دوو خوښ دڅیان، رهفتارا
وان دگهل ئیک و دگهل زاروکیڼ خوډا دیموکراسی بوو، کهسی
خورتی و زورداری له کهسی نه دکر، ههمی دهما دپیڅ خوښبوون. هیچ
نه خوښی و دووبه ره کی دناقبه را واندا نه بوو، ههر کاره کی څیابا بکه ن
بیروبوو چوونین ئیکو دوو ئازادانه وهر دگرت. لهوا خهلکی ههمیان
دگوت: خوزیکین وان.

راهینان

قوتاییی خوشتقی، قان فالاهیین ل خواری ب په یقه کا گونجای پر بکه:

۱. شیرین و ژنو بوون.
۲. رهفتارا وان دگهل زاروکین واندا بوون.
۳. خه لکی همییان دگوت وان.

چالاکي (۱)

ماموستا به حسې خیزانا به خته و هرو خیزانا شه رانی بکه ت و نه نجامی
رهفتارا هدر ئیک ژوان بو قوتایییان روون بکه ت.

چالاکي (۲)

قوتاییی خوشتقی، نه قال خواری هاتییه نقیسن دوو جارن د دهفتارا
خودا بنقیسه:

(ریزگرتن ل مه زنان و خوشتقییا دناقبه را نه ندامین خیزانییدا بنیاتی
به خته و هرییا خیزانییه)

چالاكى (۳)

هەر ئىككى ژان پەيشان بگەھىنە وان پەيشىن كۆ دگەلدا رىك دكەفن.

باپير	برايى دايكييه
مەت	كچا ماميه
خالەت	بابى (بابى يان دايكى) يە
مام	برايى باييه
خال	كورى يان كچا برايه
پسمام	خوشكا باييه
دۆتمام	خوشكا دايكييه
برازا	كورى ماميه

چالاكى (۴)

قوتاييى خوشتقى، بازنەكى لدۆر وى پەيشى بكيشه كو دگەل پەيشىن
دى رىك ناكەثيت:

۱. باب- باليفك - برا - باپير
۲. ژن - مير - ئاگر - خوشك
۳. ماست - ئاسن - شير - پەنير
۴. كەو - شەف - روژ - نيقرو
۵. پاقتز - پەنجەر - پيس - رىكو پىك

کيٽريشڪه ڪا هشيوار

جاره ڪي رووڻيه ڪي ڦيا کيٽريشڪه ڪي بجوت، بو ڦي چهندي زي خو
نيزيڪي کونجا کيٽريشڪي ڪر، خو ل ٿه ردي دريٿ ڪرو هه ر دوو چاڦين خو
نقاندن، ده ڦي خو گرت، ده ست و پيت خو راڪيشان و خو مراند. ده مي
کيٽريشڪ هاتييه ڦه و رووڻي ب ڦي رهنگي ديتي، دل ڦي وي خوش بو، ل ڦي
نه ويرا نيزيڪ بيت چونڪي دترسييا ٿه ڦه فيلهڪ بيت بو خوارناوي بهر
هه ڦ ڪر بيت. ڙ بهر هندي ب دهنگه ڪي بلند گوت:

(رووڅيې هه ژارو بي ګونه ه مرييه، لي وه كي من بهيستي رووڅي
دهمي دمريت، دهڅي وي څه دبيت و پين وي بلند دبن، لي ته ز نزام
بوچي ته څ رووڅييه ده څ گرتييه و پي لي دريژ بووينه؟).
دهمي رووڅي ته څ ټاخفتنه بهيستي، دهڅي خو څه کرو پيت خو بلند
کرن.

څيځا بو کيڅریشکي دياربوو، رووڅي زيندييه، بازداو تير پي
کره که ني.

راهینان

۱. بهرسقا فان پرسیاران بده:

- کیفریشکی چ گوت؟
- بوچی رووئی چاقین خو نقاندن؟
- بوچی کیفریشکی ب رووئی کره که نی؟
- رووئی زیندی بوو یان مری بوو؟

۲. قوتایی خوشتی، فان په یقان بخوینه و سی جاران د دهفته را

خودا بنقیسه:

راکیشابوو

چاقین وی دنقاندی بوون

زیندی بوو

رهئی بوو

چالاکي

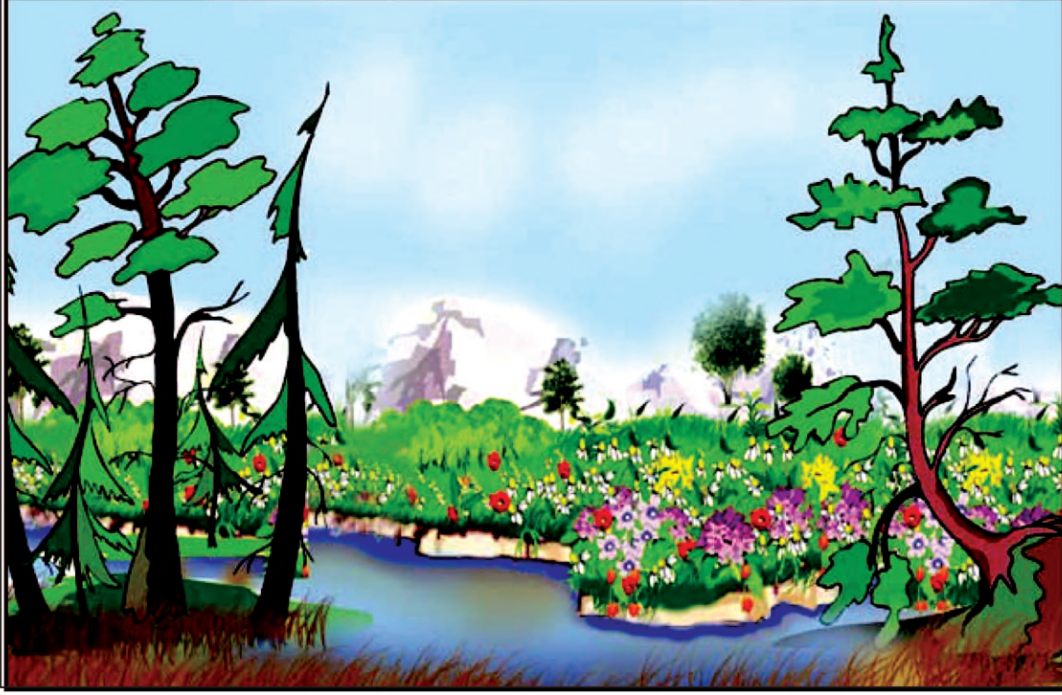
رینقیس و خوشنقیس:

قی ریژی ب خه ته کی جوان دوو جاران ددهفته را خو دابنقیسه.

رووئی نه گه هشته تری گوت یی ترشه.

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
هشيار	:	وريا
پی	:	قاچ
څه دکه ت	:	داده چه قیننی
من بهیست	:	بیستوومه
بلند کر	:	به زکرد
ده ف گرتی	:	دهم گرتوو
چاف نقاندی	:	چاو نووقاو

ئاف

ئاف ژیدهری ژیانیه، ژیان بی ئاف ناییت، مرؤف و گیانهوهر و رووهک بی ئاف ناژین، لهوا پیدقییه ئافی ب ههروه نهدهین و پیس نهکهین و مه ئاگهه ل ئاڤا کانی و کاریزاو جوکاو رووباران بیت. کوردستانا مه وهلاته کی ب ئاڤه، ژ به فرو بارانین زڤستان و بهاری زور دیت. سهروکانی دزین. ئاف بو ههمی کارو بارین روژانه ب کاردهیت، لهوا پیدقییه ئهه ههمی ریژی ل ئافی بگرین و لئک مهیا پیروزییت، چونکی بهردهوامی ب ژيانا مه ددهت.

راهینان (۱)

قان پەشقان ل دەفتەرا خو بنقیسە:

کانی، کاریز، جۆك، رووبار، دەریا

راهینان (۲)

پرسیار:

۱. کیژو ولات ب ئاقە؟

۲. ژیدەرین ئاف پی زور دبن چنە؟

۳. دقیت ئەم ریژی ل چ بگرین و لدەف مەیا پیروزییت؟

چالاکى (۱)

- مامۆستا، چەوا باران دباریت بو قوتابیان روون بکە؟

- مامۆستا، ژ قوتابیان بپرسە چ جورى ئاقى قەخوین؟

چالاکى (۲)

خويندكارى زيرەك بەرسقا گونجاي هەلبژيرە:

۱. ئاڧا..... ناڧە خوڧين.

(پيس، پاقر، شيلى)

۲. بى ئاڧ ناڧيت.

(بەر، ئاسن، رووەك)

۳. هاتنا بە فرو بارانان كانبيان.....

(زۆر دكەت، هسك دكەت، كيم دكەت)

۴. ئاڧ ب هەروەدان كارەكى.....

(باشە، خراپە، ريكوپيىكە)

چالاکى (۳)

ناف ← ناقدار

برين ← بريندار

قوتاييى خوشتقى، قان پەيقين ل خواري وه كي بين سەرى ليىكه:

← خيزان

← ميهقان

← ناز

← دل

← گوھ

<u>پەيق</u>	<u>واتا</u>
سەروکانى	: سەرچاوه - ژيډەر
لەوا	: بوّيه
دقيت	: دەبيت
ددهت	: دبه خشيت
گيانەوهر	: گيانلەبەر
مه ، ئەم	: ئيمه

راستیڤی

راستیڤی رهوشته کی پیروژه، کاری مروقی ریزدارو باشه. مروف پی
سهرهرازو خوشتقی دبیت، خه لک باوهریی پی دئینینو، کورد دبیتن:
راستی ریکا خودییه.

دقیّت ئەم ههردەم راستیی بیژین و چ جار ان درهوان نه کهین، دا دایک و
باب و خوشک و براو مامۆستاو هه قالین مه باوهری ب مه هه بیت و
هاریکارییا مه بکهن.

راهینان

قوتاییی خوشتقی، فان قالاھیین ل خواری ب په یقین گونجای پر بکه:

۱. راستبیژی پیروزه.
۲. کاری مروقی و
۳. مروف پی و خوشتقی دبیت.
۴. چ جاران نه کهین؟
۵. پیدقییه ئەم خوژ دوور بیخین.

چالاکى (۱)

ماموستابه حسی چاکیین راستی گوتنی و زیانین دره و کرنی بو قوتابییان بکهت.

چالاکى (۲)

راسته یان خهلهته؟

خهلهته	راسته

۱. باب و باپیرین مه راستبیژی کربوو دروشمی خو.
۲. راستبیژی رهوشته کی کریتته.
۳. پیدقییه مروف دئاخفتن و کارین خودا راست بیت.
۴. دره و کرن مروقی سه رفه راز دکته.
۵. قوتاییی راستبیژ خوشتقییه.

چالاکى (۳)

قوتاييى خوشتقى، قان په يقان بخوينه و رسته يين دروست ژى چيېكه:

۱. راستبيژى، پيروزه، رهوشته كى

۲. قوتايى، ئاخفتن و كارين، راستين، پيدقييه، وى

۳. سهر فه رازو خوشتقى، پى، مروف، دبیت

۴. ريكا، خودييه، راستى

<u>په يىف</u>	<u>واتا</u>
راستبيژى	: راستگويى
سهر فه رازى	: سهر بلندى
خوشتقى	: خوشه ويست
دقيت	: پيوسته
دره و	: درو
هاريكارى	: يارمه تى، هاوكارى
ئهم	: ئيمه

به لاتينك

به لاتينكا رهنگينم
كه سك و سوړو رهنگينم
په ريڼ من رهنگ و رهنگه
بهارا من پر شهنگه

د فرم ناف باغستانا
ناف بيھنا گولستانا
ناقي من چھند شرينه
دلي من پر ته قيننه

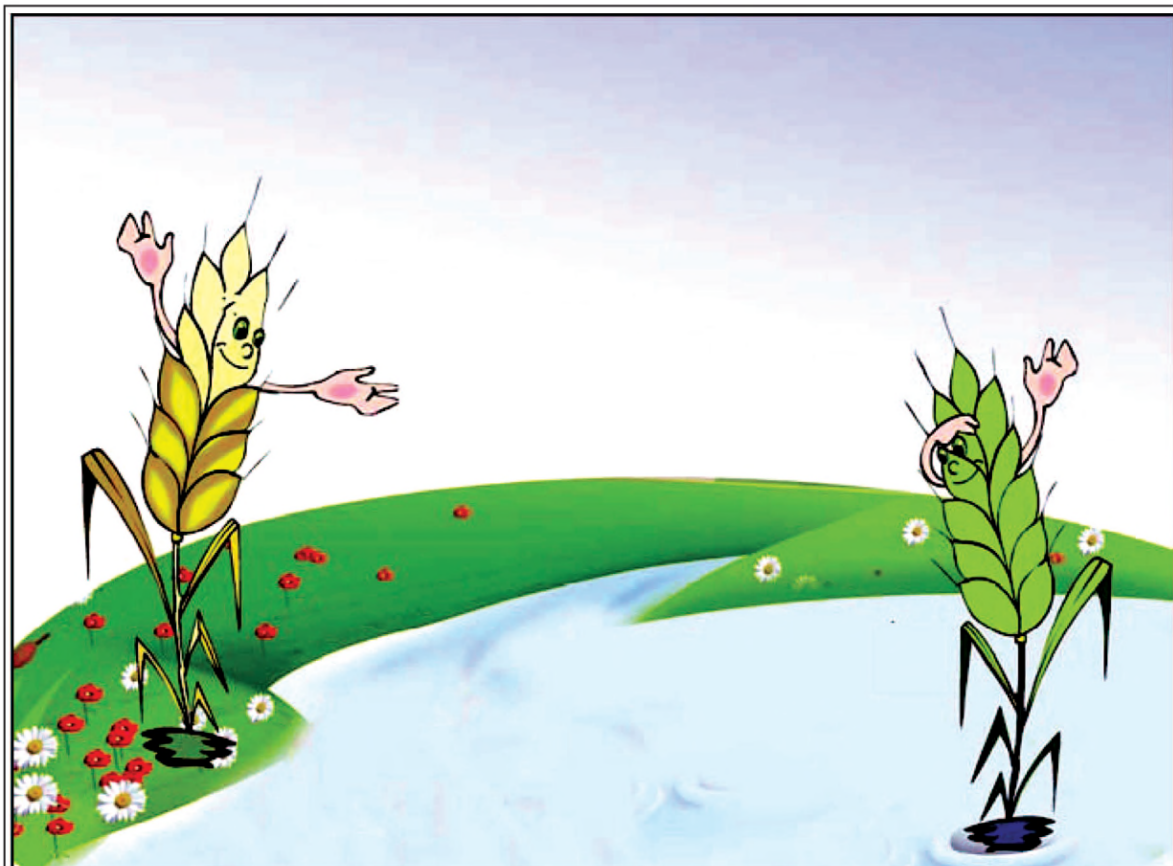
تهز هه قالا گولامه
تهز نه خشينا دلامه
تهزم كچا بهاري
ل نيسان و ئاداري

هه قالا كچو كورا
گهل هه قالو هوگرا
تهز نازك و نازدارم
سقكم بي ئازارم

(سه بري بوټاني)

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
به لاتنیک	:	په پووله
په رین من	:	بالین من، باله کانم
بیهن	:	بۆن
ئه قین	:	خۆشه ویستی، تهوین
سقم	:	سووکم

هه ئه په يقينا گه نهي و برنجي

گه نهم: ئەز گه نهم، باشتريه به ره مهي جيهاني مه، خوارنا سه ره كييا
ماقوول و هه ژارانم.

برنج: ئەز برنج، خوارنه كا گه لهك ب تامم، هه ژارو دهوله مهنده
دكهن من بخون.

گه نهم: ژبلي ناني، گه لهك خوارنا دي ژمن دروست دييت، وه كي
ساقاري و دانقوتي و دانه يرك و کوتلكان.

برنج: ئەز ژي، برنج و کوتلك و په لاف ژمن دروست دين.

گه نەم: مەن گەلەك پیدقی ب ئاقى نینه، ب ئاقا بارانى تیر دیم و مەزن
دیم.

برنج: مەن گەلەك پیدقی ب ئاقى ھەیه، لەوال دەقەرین ئاق لى ھەى
شین دیم.

گه نەم: ئەز چەند جوۆرم ل كوردستانى ل وەرزى پايىزى دەيمە چاندن.
برنج: ئەز ژى گەلەك جوۆرم دماوى سالىھ كيدا چەند جارەن دەيمە
چاندن.

راهینان

خویندکاری خوشتقی، فان قالا هییان ب په یقین گونجای پر بکه:

۱. گهنم ل وهرزی دهیته چاندن.
۲. تارو و ژ بهرهمی گهنینه.
۳. برنج گه لهک پیدقی ب ههیه.
۴. ل ماوی ساله کیدا چندن جارن دهیته چاندن؟
۵. برنج ل دهقرا شیندبیت.

چالاکي (۱)

قوتایی خوشتقی، ئەقا خواری هاتییه نقیسین ددهفته را خودا بنقیسه :

(گهنم خوارنه کا سه ره کییا مروقانه، لهوا پیدقی ریژ لی گرتنییه)

چالاکى (۲)

قوتاييى خوشتقى، قان پەيىن ل خوارى بخوينه، ئەو تىشتى دەيتە
خوارن ناقتى وى ل خانا بەرامبەر بنقىسە:

(سىف، پەنجەرك، گىزەر، ئاگر، ھرمىك، كراس، برنج، ساچار،
ترى، زەيتوون، ديوار، دەرگەھ، نان، ماسى، پىنقىس، پىقاز)

دەيتە خوارن	ناھيتە خوارن

<u>پەيىف</u>	:	<u>واتا</u>
دانھىرك	:	گەنمى قوتايى
دانقوت	:	داندوك
كوتلك	:	كفتە
پەلاڧ	:	پلاو - برنجا سىپى ئانكو سادە
پىدقتى	:	ويست
مەزن دىم	:	گەورە دەبم
دەقەر	:	ناوچە

گۆتۈن مەزنان

بابو باپىرىن مە مەرۋىيىن ژىرو خودان سەربۆر بوون ، دنيا دىتیبوون و ،
گەلەك پەند د ژيانا خۇدا وەرگرتبوون ، ئاخفتىن وان ھەمى ب جەبوون
، پىر واتا بوون ، ھەمى پەندو شىرەت و ئاموژگارى بوون ، ئەقىن
خارى ھندەك ژ پەندىن وانن .

- ۱ . رىنجبەرى خۇبە ، خۇشتقىي خەلكى بە .
- ۲ . ئەگەر گول نەبى ، سترىژى نەبە .
- ۳ . ناننى خۇ بخۇب ئاقى ، منەتا خەلكى بەھاقى .
- ۴ . ھەتا نىقا دەستى رەش نەبىت ، تامادەقى خۇش نابىت .
- ۵ . راستى دناڧ ئاگرىدا ناسوژىت .

راهینان (۱)

خویندکارین خوشتقی، فان گوتین ل خواری ته مام بکه:

۱. رینجبه ری خوشتقی.....

۲. نه گهر نه بی، نه به.

۳. نانی بخوب منه تا بهافی.

۴. هه تا نیفا رهش نه بیت، تاما خوش

نابیت.

راهینان (۲)

قوتابیین خوشتقی، ههر ئیک هه وه ل مال پینج گوتین مه زنان ژ

ده بیابین خو بپرسیت ودقان قالا هیاندا بنقیسیت:

..... ۱.

..... ۲.

..... ۳.

..... ۴.

..... ۵.

راهینان (۳)

قوتاییی خوشتقی، قان په یقان پینج جاران ددهفته را خودا بنقیسه.

﴿رینجهر، ستري، گول، شیرت، ژیر﴾

<u>په یف</u>	<u>واتا</u>
ژیر	: ئاقل، هوشمند
ئاخفتن	: ئاخاوتن
ب جهبوون	: به جی بوون
شیرت	: ئاموژگاری
خوشتقی	: خوشه ویست
بهاقی	: فری بده

هئقيا زارۆكان

ئەم زارۆكئىن جوانىن، نەقئىن پاشەرۆژا ژيانىن، مە گەلەك حەز ل
خواندەنە ، ژيان و پئشكەفتنە، دقئت چاقدئرىيا مە بکەن، مافئىن مە
مسۆگەر بکەن.
گوهئى خو بدەنە مە، گوهدارىيا هزرورئىن مە بکەن، ئازاد بئىن د
هاتن وچوونئىدا، ل خواندن و گفتوگوئىدا.
پئدقئىيە قوتابخانە و نەخوئشخانە مە هەبن، ب زمانئى خو باخقئىن و
بخوئىنئىن. نائىت كارئى گران ب مە بکەن.
دقئت بئى جوداىيا ئاىن و زمان وەك يەك ل وەلاتئى خو بئرىن.

راهینان

۱. زارۆکان حەز ل چیه ؟

زارۆکان حەز ل، و و

۲. ل خواندنگه هی فیری چ دین؟ (خواندن و نقیسن)

ل قوتابخانی فیری و

۳. مفایی نه خوشخانی چیه؟ (چاکدیت).

ل نه خوشخانی نه ساخ قه.

چالاکى (۱)

- بلا مامۆستا به حسی (ئەرك و مافان) بۆ قوتاییان بکەت.

- بلا قوتابی به حسی پاشەرۆژا خو بکەن، حەز دکەن د پاشەرۆژیدا

ببە چ؟

- بلا قوتابی (ب هاریکاریا مامۆستایی خو) به حسی ئەرکی قوتابخانی و

نه خوشخانی بکەن.

چالاکى (۲)

ژمارين راست يان خه له ت ژ فان رسته ين ل خواري د خشته يدا بنقيسه :

۱. ئەم زارۆك هه ز ژ خواندنى ناكه ين.
۲. پيدقييه زارۆكان قوتابخانه و نه خوشخانه هه بن.
۳. ناييت كارين گران ب زارۆكان بكه ين.
۴. گوهدارى يا زارۆكان ناكه ين.
۵. پيدقييه هه مى زارۆك ب زمانى خو بخوينن.
۶. دقيت قوتابى ب ئاخافتنا ماموستاي بكه ت.

خه له ت	راست

<u>په یف</u>	:	<u>واتا</u>
هیښی	:	ئاوات
نه څی	:	نه وه
پاشه روژ	:	دوا روژ
چاقدیری	:	چاودیری
مسوگه ربکه ن	:	دابین بکه ن
جوډایی	:	جیاوازی
تاین	:	توول (دین)
وهك يهك	:	یه کسانى
خه سته خانه	:	نه خوشخانه

جەژنا زارۆكان

ھەر سال ل ئىكى ھەيشا خزيرانى ، زارۆك ل سەرانسەرى جىھانى
ب ھەلكەفتا جەژنا زارۆكان ئاھەنگان دگىرن. چونكى دقى رۆژىدا
بىر پار ھاتە دان، مافىن زارۆكان بەينە پاراستن و زارۆك ژ برسى و
نەخوشى و نەخويندەوارى و ھەستاندى بەينە رزگار كرن. ھەمى سالان
دقى ھەلكەفتىدا بابى ئازادى و پەروىنى ديارىن جوان بو وان
دئىنيت، ئەو ژى سۆپاسىيا وى دكەن

راهینان

خویندکاری خوشتقی، فان قالا هیین ل خواری پر بکه:

۱. ههمی سالال ل زاروک ل سهرانسهری جیهانی

ئاھەنگی دگيرن.

۲. چونکی دقئ روژیدا بریار هاته دان زاروک بهینه

پاراستن.

۳. بریاره، زاروک ژ برسئ و و و

وهستیانی رزگار بین.

چالاکى (۱)

قوتایییی خوشتقی، بزاقئ بکه ل گهل ماموستایی خو دهربارهی مافین

زاروکان به حس بکهن، ب تایبهتی:

- بۆچی دقئت زاروکان ماف ههبن؟ مافین وان چنه؟

- (جهژن)رامانا وی چیه؟(ماف)رامانا وی چیه؟

چالاکى (۲)

ئەف رستەيىن ل خوارى ھاتىنە نقيسين ژمارا وان يا راست يان خەلەت ل

چوار گوشين بەرامبەر بنقيسە:

۱. زارۆكان مافى وان ھەيە، بخوينن.
۲. زارۆك ل ئىكى ھەيھا خزيرانى شەرى دكەن.
۳. ناپيت زارۆكان ژ خوارنى بى بەھر و برسى بکەين.
۴. ھە کە زارۆك نەخۆشبوو، ماف نينە چارە بکەين.
۵. چيد بيت زارۆكان زەحمەت بەين.

خەلەت	راست

پەيف	واتا
ھەمى	ھەموو
سالك	ساليك
زارۆك	مندال
چونكى	چونكە
دقى رۆژيدا	لەم رۆژەدا
ھەلكەفت	بۆنە

ئالاي زانيني

برا دقيت تو بخويني
دا تو ئازاديي بيني

خاندن بوته رووناكه
ئالاي زانيني راکه

كورديني ئهركي ههمان
توي دهرماني خپر خهمان

ژناقمه ههپه تاريستان
بژيت كوردو كوردستان

ماموستا (كهمال ياسين ريكانى)

۲۰۰۸

راهینان

قان قالاهییان پر بکه:

۱. برا دقیت تو بخوینی.....
۲. دا تو بیینی.
۳. بوته رووناکه.
۴. کوردینی هه مان.
۵. بژیت کوردو.....

﴿ ناقرۆك ﴾

لاپەرە	بابەت	لاپەرە	بابەت
۶۶	دۆستى ياساي مە	۳	پېشەكى
۶۸	لەش ساخى	۵	راھىنان
۷۱	دابەشكرنا دەمى	۱۵	ئەف مروفە كار دكەن
۷۳	بووكا من (ھۆزان)	۱۹	زارۆكى ژىر
۷۶	خىزانەكا بەختەوەر	۲۲	مۇسىقا
۷۹	كىقىرىشكەكا ھشيار	۲۵	زانىن (ھۆزانە)
۸۳	ئاق	۲۸	ئالا
۸۷	راستبىژى	۳۱	زەلامەكى كۆرە
۹۰	بەلاتىنك (ھۆزان)	۳۴	درۆشمى مە (ھۆزان)
۹۲	ھەقبەيقىنا گەنمى وىرنجى	۳۷	رەقتارىن سەرەدانى
۹۶	گوتنىن مەزنان	۴۷	فەرھادى نەگوھدار
۹۹	ھىقى يا زارۆكان	۵۰	گوند
۱۰۳	چەژنا زارۆكان	۵۳	رەنگ
۱۰۶	ئالاي زانىنى (ھۆزان)	۵۷	كەسكو سۆر (ھۆزان)
۱۰۸	پىرست	۵۹	ھەمى كار دكەن
		۶۱	بۇ كىقە دچى ؟